

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Dato: 20.12.2016
Vår referanse: 590781/v1

Hørings svar fra Agder Energi på rapport om grønn konkurransekraft

Det vises til rapporten "Grønn konkurransekraft - rapport fra regjeringens ekspertutvalget for Grønn konkurransekraft" levert 28. oktober 2016. Agder Energi takker for muligheten til å komme med innspill.

Agder Energi er en av Norges største kraftprodusenter med en årlig gjennomsnittsproduksjon på 7,8 TWh. Agder Energi foredler og forvalter fornybar energi. Konsernets virksomhet omfatter produksjon, distribusjon og salg av fornybar energi, samt energitilknyttede tjenester. Konsernet har totalt om lag 1200 ansatte. Med sin geografiske plassering nær det europeiske kontinentet og Storbritannia, ønsker Agder Energi i større grad å bidra med elektrisitet produsert fra fornybar energi også til markeder utenfor Norge. Dette vil både legge til rette for å redusere globale klimagassutslipp og for norsk verdiskaping basert på norske fornybare energiresurser.

Agder Energi gir her sine innspill til rapporten om grønn konkurransekraft.

Agder Energi støtter de 10 anbefalte prinsippene for utforming av politikk

Utvalgets 10 forslag til prinsipper for utforming av politikk er veldig bra prinsipper.

- **Vi anbefaler 10 prinsipper for utforming av politikk.** Politisk enighet, og vilje til å bruke slike prinsipper, kan utløse innovasjonskraft og investeringsvilje:
  - *Forurenser skal betale*
  - *Utslipp og andre eksternaliteter skal prises*
  - *Det vi vil ha mindre av, skal skattes mer. Det vi vil ha mer av, skal skattes mindre*
  - *Det skal legges til rette for at forbrukere kan foreta informerte beslutninger*
  - *Offentlige anskaffelser skal være grønne*
  - *Planlegging og investeringer skal ta utgangspunkt i målet om å bli et lavutslippssamfunn i 2050*
  - *Livssyklusperspektivet skal legges til grunn for offentlige investeringer og anskaffelser*
  - *Nye lovforslag skal inkludere en vurdering av CO₂-effekter der det er relevant*
  - *Grønn konkurransekraft skal bygges på velfungerende markeder*
  - *Det skal rapporteres på det vi vil oppnå og det vi vil unngå*

Hvis disse prinsippene faktisk legges til grunn i utformingen av politikk, vil de legge grunnlag for konkurranse på like vilkår og gi mulighet for å bringe fram de mest levedyktige grønne næringene som kan bidra med verdiskaping i Norge i årene fremover.

Vi merker oss samtidig at flere av prinsippene legger opp til en form for beregninger av CO₂-effekter og livssyklusanalyser. Dette må gjøres på en god måte. Agder Energi er spesielt opptatt av at bruk av elektrisitet ikke gir noen direkte klimagassutslipp, 0 g CO₂/kWh. Det er viktig å legge til grunn at overgang til bruk av elektrisitet fjerner de direkte utslippene hos sluttbrukeren. Eventuelle indirekte utslipp forbundet med produksjon av elektrisitet er underlagt EUs kvotesystem som setter et tak for hvor store utslippene fra elektrisitetsproduksjon kan være. Å legge til grunn null utslipp ved bruk av elektrisitet er viktig blant annet for valg av infrastruktur, som for eksempel innen transport der overgang fra fossilt drivstoff til elektrisitet fjerner alle direkte klimagassutslipp knyttet til bruken av kjøretøyet. På samme måte er det viktig å legge til grunn null utslipp ved bruk av elektrisitet i byggsektoren, og slik videreføre bruk av elektrisitet i bygg som gjør at vi har en tilnærmet utslippsfri byggsektor.

Økningen av elavgiften slik vi har sett de siste årene, er en politikk som i stor grad er i strid med flere av de 10 prinsippene utvalget anbefaler. Det bør ikke være slik at bruk av elektrisitet blir pålagt høye avgifter, snarere tvert i mot, i tråd med at en overgang til bruk av elektrisitet fjerner direkte klimagassutslipp. Da bør elektrisitet være noe vi vil ha mer av, og som derfor bør skattes mindre. På samme måte bør klimavennlig, fornybar vannkraftproduksjon beskattes mindre, ikke mer.

Mulighetene for skape grønn konkurransekraft basert på Norges fornybarressurser

Utvalget påpeker på side 21 at en av Norges styrker er norske naturressurser og kompetanse, og at dette er et naturlig utgangspunkt for å vurdere muligheter for fremtidig verdiskaping. Videre peker utvalget på Norges fornybarressurser og potensialet til å utvikle disse videre. Norges regulerbare vannkraft med tilhørende vannmagasiner er en av Norges unike fornybarressurser som kan gi muligheter for å skape grønn konkurransekraft. Utvalget skriver i rapporten at *"Vi har erfart at det er utfordrende for næringen å konkretisere disse mulighetene."* Agder Energi vil derfor i dette høringssvaret gjøre et forsøk på å konkretisere mulighetene vi ser.

At norske fornybarressurser bidrar med verdiskaping fremgår blant annet av tabellen på side 18 i utvalgets rapport. Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning er den næringen med nest høyest verdiskaping per årsverk, bare utvinning av råolje og naturgass har høyere verdiskaping per årsverk. I tillegg er elektrisitet en viktig innsatsfaktor for verdiskaping i andre næringer.

For å realisere det fulle potensialet som ligger i de norske fornybarressursene, må kraftnæringen behandles som en selvstendig næring med hovedmål om størst mulig verdiskaping, ikke bare som en innsatsfaktor for andre næringer. Det er påfallende at Norge behandler sine fossile energiresurser på en ganske annen måte enn slik Norge behandler sine fornybare energiresurser. Størsteparten av de fossile energiresursene selges ut av landet fordi kundene der er villige til å betale mer for ressursene enn om vi hadde forbeholdt de fossile energiresursene for innenlandsk norsk forbruk. Det har lagt grunnlaget for en betydelig verdiskaping fra petroleumsnæringen som har kommet hele Norges folk til gode. Fornybarnæringen og den norske vannkraften har potensialet til å

bidra med enda større verdiskaping som kommer det norske folk til gode gjennom det offentlige eierskapet til vannkraften, samt gjennom bidrag fra betydelige skatteinntekter fra næringen. For å realisere det fulle potensialet for verdiskaping fra den norske vannkraften er det spesielt to momenter som bør ligge til grunn:

- Fornybarnæringen må kunne selge den elektriske energien og/eller effekten til dem som er villig til å betale mest for den, slik vi gjør med oljen og gassen vi produserer. Det bør også være mulig å selge til kunder i utlandet om det legger grunnlag for økt verdiskaping fra næringen.
- Det bør ikke være støtteordninger for produksjon av elektrisk energi eller effekt. Støtteordninger hindrer konkurranse på like vilkår, og hindrer et velfungerende marked der ny fornybar produksjon bringes fram av markedets behov. Støtteordninger for ny kraftproduksjon undergraver verdien av den eksisterende norske kraftproduksjonen basert på de fornybare vannkraftressursene.

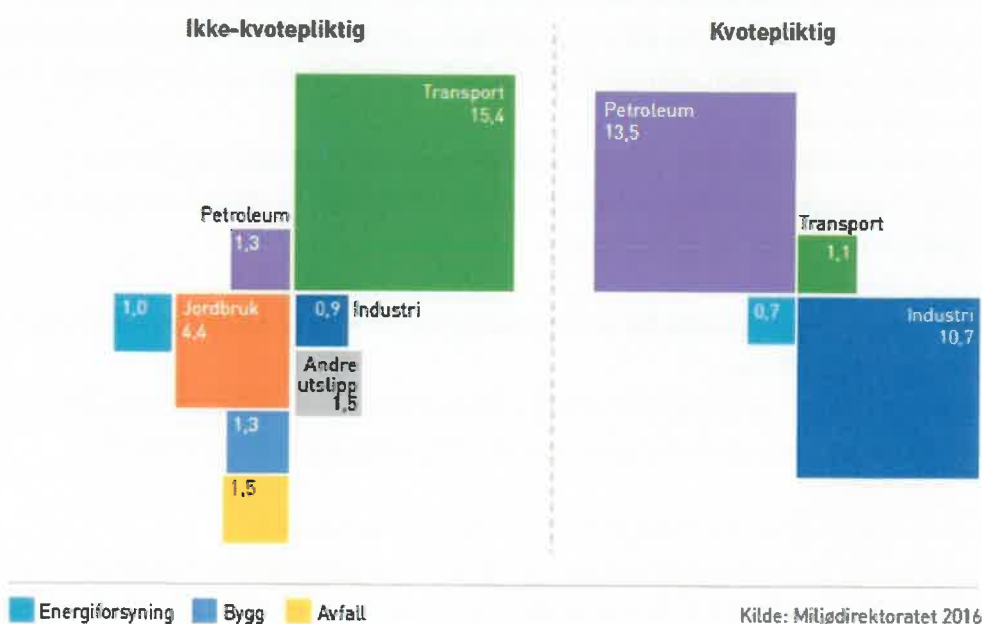
Rammevilkår som legger til rette for økt verdiskaping vil også legge til rette for flere (grønne) arbeidsplasser med utgangspunkt i de norske fornybarressurser.

Elektrifisering kan legge grunnlag for grønn konkurransekraft

Agder Energi mener det er en god tilnærming å ta utgangspunkt i norske utslipp av klimagasser fra ulike sektorer når det skal utformes politikk for grønn konkurransekraft. Det er samtidig viktig å ta hensyn til inndelingen i kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor med tanke på hvilke virkemidler som skal tas i bruk. I kvotepliktig sektor bør EUs kvotesystem være hovedvirkemiddelet for å redusere klimagassutslippene. I ikke-kvotepliktig sektor vil det være behov for flere ulike virkemidler, og der vil utvalgets 10 forslag til prinsipper for utforming av politikk være et godt utgangspunkt for utforming av politikk.

Norske utslipp av klimagasser i 2014

Millioner tonn CO₂-ekvivalenter

Norske utslipp av klimagasser er størst fra sektorene *transport, petroleum og industri*. Fokus bør derfor først og fremst være på å få til en grønn omstilling av disse sektorene. På den annen side er klimagassutslippene fra sektorene *energiforsyning og bygg* lave. Det skyldes at norsk energiforsyning i stor grad er basert på fornybar energiproduksjon fra vannkraft, og at byggsektoren i stor grad bruker elektrisitet, som ikke gir noen direkte klimagassutslipp, til oppvarming av rom og vann. Dette står i sterk kontrast til ellers i Europa der sektorene energiforsyning og bygg står for store andeler av klimagassutslippene. I Norge har sektorene energiforsyning og bygg allerede gjennomført en grønn omstilling. Det bør også medføre at det ikke brukes store ytterligere ressurser, for eksempel offentlig støtte til økt fornybar energiproduksjon eller støtte til redusert forbruk av elektrisitet, på å få til en grønn omstilling som allerede er gjennomført.

Derimot vil Norges rike fornybare energiressurser kunne legge grunnlag for elektrifisering innen flere sektorer. Elektrifisering gir godt grunnlag for grønn konkurransekraft ved at:

1. Elektrifisering fjerner direkte utslipp av klimagasser på sluttbrukerleddet.
2. Elektrifisering "flytter" eventuelle utslipp fra sluttbrukerleddet over til produksjonsleddet der utslippene er regulert gjennom EUs kvotesystem (som for eksempel ved overgang fra fossilbil til elbil).
3. Elektrifisering effektiviserer energibruken ved at bruk av elektrisitet i mange tilfeller er betydelig mer effektivt enn bruk av fossil energi.

Elektrifisering kan bidra til grønn omstilling og grønn konkurransekraft ved å redusere klimagassutslippene innen flere sektorer:

- Elektrifisering av transportsektoren både i form av satsing på elbiler og ladeinfrastruktur og på bruk av elektrisitet til produksjon av hydrogen som drivstoff.
- Bruk av elektrisitet i form av kraft fra land i petroleumssektoren for å erstatte bruk av gassturbiner for kraftproduksjon.
- Bevare og øke eksisterende industriproduksjon i Norge basert på tilgang på elektrisitet til konkurransedyktig pris, CO₂-kompensasjon, og ellers gode rammevilkår for industrien.
- Etablere ny industriproduksjon i Norge basert på tilgang på elektrisitet til konkurransedyktig pris og ellers gode rammevilkår, som for eksempel datasentre, produksjon av hydrogen eller produksjon av batterier.
- Eksport av elektrisk energi og/eller effekt til utlandet som kan legge grunnlag for økt elektrifisering i byggsektoren i Europa for øvrig, og som kan bidra til utfasing av europeisk energiproduksjon med høye klimagassutslipp.

Agder Energi mener det må legges til rette for økt kapitaltilgang for videre satsing på verdiskaping fra den norske fornybare vannkraften

Utvalget anbefaler på side 40 at *"For å legge til rette for økt kapitaltilgang i vannkraftbransjen bør regjeringen vurdere endringer i Industrikonsesjonsloven som regulerer eierskapet i bransjen."*

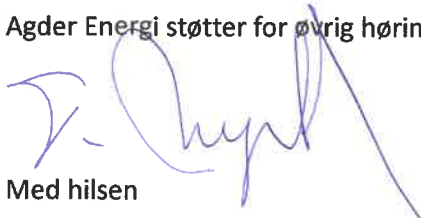
I drøftingen av denne anbefalingen sier utvalget at *"Kraftbransjen har særlige finansieringsutfordringer. Fylkeskommunale og kommunale eiere av vannkraft har begrenset evne til å bidra med ny kapital, og erfarer nå at kraftselskapenes kapitalbehov er økende i en tid med lave kraftpriser. Nye eieres mulighet til å investere begrenses av lovverket. Produktivitetskommissjonen*

beskrev eiersituasjonen i kraftproduksjon som fastlåst og foreslo en oppløsning av konsolideringsmodellen i sin rapport av februar 2015."

Agder Energi viser til endringen i industrikonsesjonsloven sommeren 2016 som gjør det mulig å etablere privat minoritetseierskap i offentlige ansvarlige vannkraftselskaper eller selskaper med delt ansvar, som et alternativ til aksjeselskaper. Dette er et bidrag til økt kapitaltilgang, men det er avhengig av en god praktisering. Agder Energi mener det er uklart hvordan "gjennomstrømningsprinsippet" skal praktiseres slik departementet legger opp til, og at det vil kunne være unødig innskrenkende, administrativt krevende og lite forutsigbart slik det er beskrevet hittil.

Agder Energi mener at en praktisering med basis i blokkprinsippet ikke vil utfordre det grunnleggende kravet i konsolideringsmodellen om at det offentlige skal ha styring og kontroll i norske vannkraftverk. Blokkprinsippet vil derimot sikre større forutsigbarhet for norske myndigheter og aktører, gi en bedre offentlig styring og kontroll og således på en bedre måte understøtte de grunnleggende forutsetningene i konsolideringsmodellen. Nærmere presisering fra departementets side av de skjønsmessige vurderingskriteriene og vektleggingen av disse, samt eventuelt mulighet til å innhente forhåndsuttalelser kan bidra til en bedre gjennomføring. Målet må være forutberegnelighet for aktørene og tilrettelegging for nødvendig dynamikk i bransjen innenfor konsolideringsmodellen.

Agder Energi støtter for øvrig høringssvaret fra Energi Norge.

Med hilsen
Agder Energi AS

Tom Nysted
Konsernsjef i Agder Energi

